

Ознаки дефіциту поживних речовин у дітей **Незбалансований раціон дитини може призводити до нестачі поживних речовин і погіршення імунітету**

Батьки роблять усе можливе та від них залежне, щоб їх дитина росла здоровою. Незважаючи на це, діти іноді страждають від нестачі поживних речовин. У такому випадку необхідно зробити харчування дитини більш здоровим та збалансованим.

Більшість ознак, описаних нижче, вважаються генетично зумовленими. Попри те, що ми маємо з народження деякі схильності, наше харчування багато в чому визначає фізичне та емоційне здоров'я.

Депресія й занепокоєння

Депресія, пригніченість і занепокоєння пов'язані з роботою мозку й можуть бути викликані браком поживних речовин. Наприклад, усім відомо, що білки складаються з амінокислот. При цьому більшість білків рослинного походження містять неповний склад амінокислот. У білках тваринного походження їх склад більш широкий, крім того, вони легше засвоюються організмом.

Чому амінокислоти настільки важливі для організму? Мозок використовує їх для створення нейромедiatorів – біологічно активних хімічних речовин, які передають імпульси між нейронами або від нейронів до м'язів. Імовірно, ви чули про такі нейромедіатори, як серотонін, ендорфіни або катехоламіни. Баланс цих речовин в організмі допомагає нам відчувати себе щасливими й боротися з депресією й неспокоєм.

Вживання в їжу достатньої кількості повноцінних білків дозволяє відновити баланс поживних речовин. Ми не вживаємо білки в чистому вигляді, але їмо м'ясо, яке, крім білків, містить багато жирів. Ми також варимо бульйони з кісток, які містять желатин (ще одне джерело білків). В окремих випадках для підтримки організму можуть знадобитися певні амінокислоти.

Гіперактивність

Гіперактивність пов'язана зі здатністю мозку обробляти інформацію та водночас зберігати спокій. Гіперактивні діти часто мають проблеми з травленням і мікрофлорою кишківника. Через це організму стає важко засвоювати поживні речовини. Деякі лікарі вважають, що для того, щоб упоратися з гіперактивністю, необхідно виключити з раціону оброблені продукти та продукти, що містять барвники. Замість цього потрібно ввести в раціон якомога більше натуральних продуктів. Крім великої кількості желатину й бульйонів, для нормалізації роботи кишківника потрібно вживати в їжу пробіотики (харчові добавки, що містять живі мікрокультури), найкраще – домашнього приготування.

Затримка розвитку мовлення

Дана проблема може бути пов'язана з браком вітаміну В12. Його можна заповнити, вживаючи в їжу натуральні продукти. Джерелами вітаміну В12 є яловичина, курка, риба, морепродукти, молочні продукти, яйця. Вітамін В12 не міститься в продуктах рослинного походження.

Суха шкіра й волосся

Суха шкіра й ламке волосся пов'язані з браком жиророзчинних вітамінів, таких як вітаміни А, D, Е, К2. Додавайте дані вітаміни в їжу, і стан шкіри прийде в норму.

Викривлення зубів

Багато батьків вважають, що викривлення зубів у дитини розвивається саме по собі, запобігти йому неможливо. Дослідження доводять зв'язок між викривленням зубів і дефіцитом поживних речовин. У ході дослідження було виявлено, що навіть близнюки, які вживають у їжу різні продукти, мають різний стан зубів. Викривлення зубів та інші стоматологічні проблеми спостерігалися в людей, які вживали багато оброблених продуктів, або в тих, чії матері в період вагітності мали обмежений раціон харчування. У людей, що вживають у їжу багато насичених жирів, білків тваринного походження й вуглеводів, правильне положення зубів.

Карієс

Причиною карієсу прийнято вважати надмірне споживання цукру й солодощів. Насправді проблема скоріше не в тому, що їсть людина, а в тому, чого вона не їсть. Медичні дослідження доводять, що карієс викликаний нестачею в організмі певних мінералів (зокрема, фосфору) й жиророзчинних вітамінів, які допомагають їх засвоювати.

Часті застудні та вірусні захворювання

Більшість людей хворіють на застудні недуги, але якщо змінити свій раціон, такі випадки стають рідшими. Вживання продуктів, що зміцнюють імунітет – кращий засіб профілактики. Не бійтеся захворіти й не міняйте через це свій звичний спосіб життя.

Перепади емоцій

Учені стверджують, що жири (особливо жири групи Омега 3, які містяться в лососевих, сардинах і оселедці) важливі для підтримки настрою. Також для цього необхідний збалансований гормональний фон, тому важливо вживати й інші продукти харчування. Наприклад, гормон естроген викликає перепади настрою й бурхливий прояв емоцій. Вживання в їжу моркви допомагає вивести з організму надлишки даного гормону.

Асиметрія черепа або плагіоцефалія

Дослідження доводять, що розвиток кісток черепа дитини, так само як і положення зубів, залежить від раціону матері в період вагітності. Зокрема, важливим є вживання достатньої кількості жирів і білків тваринного походження, а також злаків. Також корисні фрукти й овочі, доступні в певний сезон, але жири й білки в раціоні майбутніх матерів мають першорядне значення. Якщо в період вагітності не вживати напівфабрикатів, рослинного масла й консервів, ризик розвитку даного захворювання в дитини значно знижується.

Зайва вага

Як це не парадоксально, але надмірна вага виникає від нестачі поживних речовин. Коли ми вживаємо продукти з низьким вмістом поживних речовин, наш організм відчуває голод. Саме тому нам необхідні великі порції страв, приготованих з оброблених продуктів.

Щоб організм насичувався, необхідний збалансований раціон, який містить продукти тваринного походження, непастеризоване молоко, сир, масло, фрукти, овочі та злаки. Вживання в їжу оброблених продуктів з обмеженим вмістом жирів, білків або вуглеводів призводить до браку поживних речовин.

Важливі особливості здорового харчування дітей

Рекомендації про харчування, складені з урахуванням вікових особливостей дітей, і поради батькам

Одне з найважливіших завдань батьків полягає в тому, щоб виробити в дитини звичку до здорового способу життя. Зокрема, забезпечивши їй збалансоване харчування з використанням продуктів усіх основних груп – овочів і фруктів, зернових, молока й молочних продуктів, а також м'яса, риби й альтернативних їм рослинних білків; забезпечивши триразове харчування й від одного до трьох перекусів на день (уранці, вдень і, можливо, перед сном). Здорові перекуси не менш важливі, ніж основний прийом їжі.

Найкориснішими для дітей є свіжі фрукти й овочі, цілнозернові й молочні продукти, м'ясо і, звичайно, страви домашньої кухні.

Провідні дієтологи рекомендують:

Провідні дієтологи рекомендують:

Овочі та фрукти Овочі та фрукти є джерелами вітамінів, мінералів і клітковини	4 порції*/день для дітей у віці 2–3 роки 5 порцій/день для дітей у віці 4–8 років 6 порцій/день для дітей у віці 9–13 років	Щодня необхідно споживати як мінімум один темно-зелений та один помаранчевий фрукт або овоч
Зернові продукти Зерна злаків є важливими постачальниками складних вуглеводів, отже, джерелами енергії для всього організму	3 порції**/день для дітей у віці 2–3 роки 4 порції/день для дітей у віці 4–8 років 6 порцій/день для дітей у віці 9–13 років	Як мінімум половина всіх споживаних зернових продуктів повинні бути із цілого зерна

Молоко й молочні продукти Молоко – це корисний продукт харчування, джерело кальцію, фосфору й вітаміну D, які необхідні для росту дітей	2 порції***/день для дітей у віці 2–8 років 3–4 порції/день для дітей у віці 9–13 років	Із двох років можна пропонувати дітям молоко з низьким вмістом жиру (1 або 2%). Знежирене молоко можна пропонувати дітям не раніше п'яти років
М'ясо та його рослинна альтернатива М'ясо є цінним джерелом заліза й білка	1 порція***/день для дітей у віці 2–8 років 1–2 порції/день для дітей у віці 9–13 років	Вибирайте різноманітне нежирне м'ясо: м'ясо птиці, кролика й рибу, а також яйця, тофу, горох, квасолю й сочевицю. Фахівці рекомендують їсти рибу принаймні два рази на тиждень.

Примітки:

* *Однією порцією фруктів та овочів вважається обсяг, який може поміститись у жмені дитини або дорослого.*

** *Однією порцією зернових продуктів вважається один шматочок хліба, половина бублика, півсклянки рису, гречки, макаронів, локшини або будь-якої розсипчастої каші, 40 г (чотири столові ложки) готових до вживання пластівців, мюслі.*

*** *Однією порцією молока й молочних продуктів вважається одна склянка молока, натурального йогурту, кефіру, ряжанки чи півсклянки сиру, 30–40 г твердого сиру.*

**** *Одна порція м'ясних і білкових продуктів дорівнює 75–90 г.*

Ваша дитина може щодня не споживати рекомендовану кількість їжі з усіх основних груп. Але якщо ви урізноманітните її раціон відповідно до рекомендацій, вона, швидше за все, отримає всі необхідні макро- й мікроелементи протягом одного-двох тижнів.

Цукор і цукрозамінники

- Намагайтесь годувати дитину продуктами, які не містять доданий цукор або цукрозамінники. Обмежте споживання рафінованого цукру (сахарози, фруктози, білого цукру), меду, сиропів і коричневого цукру. Усі ці продукти містять майже однакову кількість калорій і викликають карієс.
- У наш час цукрозамінники (аспартам та інші) містяться в багатьох продуктах, які пройшли технологічну обробку. І хоча вони не викликають у дитини раннього карієсу, вони не мають ніякої поживної цінності, тому варто обмежувати їх кількість у харчуванні вашої дитини. Усі ці підсолоджувачі значно солодші за цукор і можуть призвести до звички споживати лише солодкі продукти, тим самим відвернувши вашу дитину від споживання корисних фруктів та овочів. До того ж існують дослідження, які свідчать про те, що синтетичні цукрозамінники накопичуються в базальних гангліях головного мозку і з роками можуть призвести до хвороби Альцгеймера й недоумства.

Сік і вода

- Замість фруктового соку пропонуйте дітям фрукти, вони збагатять їх раціон харчування необхідною кількістю клітковини.
- Діти повинні споживати овочі та фрукти частіше, ніж фруктовий сік. Для вгамування спраги їм необхідно пити воду, особливо між прийомами їжі й перекусами. Обмежте споживання соку до норми 120 мл 100% несолодкого соку один раз на день.
- Іноді діти випивають занадто багато рідини під час їжі, що призводить до швидкого почуття насичення, але не сприяє травленню.

Жири

Корисні жири містять незамінні жирні кислоти, такі як омега-3 й омега-6, які організм не може самостійно синтезувати й повинен отримувати з раціону харчування. Корисні жири містяться в більшості рослинних олій – оливковій, олії виноградних кісточок, в бавовняній і кунжутній олії, лляній, гірчичній, олії волоського горіха та ін.

Слід уникати трансжирів, що містяться в маргарині, спредах, дешевих кондитерських виробках, майонезі та фастфуді, оскільки вони підвищують ризик виникнення серцево-судинних захворювань. Обмежте споживання дитиною вершкового масла й сала, а також таких продуктів, як сосиски, сардельки та м'ясні делікатеси, в яких також присутній високий вміст жиру, натрію (солі) й нітратів.

Уважно читайте етикетки, щоб уникнути споживання дитиною транс- і насичених жирів.

Що робити, якщо дитина вибаглива до їжі?

Якщо ви вважаєте, що дитина їсть мало або недостатньо, не варто перейматись із цього приводу. Якщо її вага й антропометричні показники знаходяться в межах норми, вона, швидше за все, отримує достатню кількість необхідних корисних речовин і вітамінів. Систематично відвідуйте дитячого лікаря, який буде контролювати зростання дитини й повідомить вам, якщо з'являться якісь проблеми.

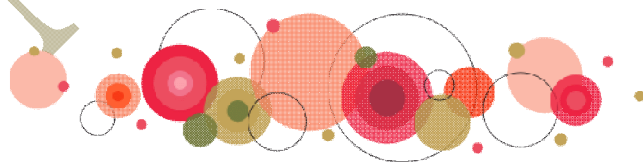
Дитячі апетити змінюються з кожним днем або навіть від одного прийому їжі до наступного. З огляду на їх маленький розмір шлунка, діти повинні споживати невелику кількість їжі за один прийом. При цьому діти інтуїтивно відчують, скільки їжі їм потрібно, і споживають рівно ту кількість, якої потребує їх організм.

В обов'язки батьків входить таке:

- Установити регулярний режим харчування й перекусів для всієї родини. Батьки й діти повинні намагатись приймати їжу разом.
- Пропонуйте збалансовані й різноманітні продукти з усіх основних груп. У дитячих перекусах повинні міститись продукти як мінімум з двох груп.
- Подавайте їжу так, щоб дитині було легко з нею впоратись. Наприклад, розріжте на шматочки або перемеліть, щоб маленькі діти могли повноцінно її прожувати й не подавилися.
- Навчайте дітей з раннього дитинства користуватись столовими приборами, щоб вони їли самостійно.
- Залучайте дитину до виконання відповідних її віку завдань сервірування столу та приготування їжі.
- Не пропонуйте дитині десерт в якості винагороди або підкupu. Готуйте корисні десерти, такі як фруктовий салат або йогурт, або ж смачні та поживні цукерки з подрібнених сухофруктів і меду.
- Коли ви купуєте у продуктових магазинах, дитина повинна бачити, що ви уважно читаете етикетку перед тим, як вибрати якийсь продукт.
- Уникайте закладів швидкого харчування, нехай діти знають про важливість отримання задоволення від корисних і смачних домашніх страв і теплого, душевного товариства членів своєї сім'ї.

Діти повинні:

- Вибирати їжу з тієї, яку ви даєте в якості основної їжі або перекусів (це передбачає, що іноді діти можуть не їсти взагалі).
- Споживати таку кількість їжі, яку вони хочуть.

За матеріалами:

<https://childdevelop.com.ua/articles/health/1247/>
<https://childdevelop.com.ua/articles/health/4036/>